

Barraca 2 de la Soleia del Casot

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Soleia del Casot
Alçada: 363

Coordenades:

Latitud: 41.65021
Longitud: 1.91546
UTM Est (X): 409690
UTM Nord (Y): 4611509

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 303
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Malgrat el seu estat general actual doni sensació de que la barraca presenta un bon estat de conservació, la part de la corona orientada a llevant ha sofert un important moviment estructural que ha comportat el despenament de pedra i de lloses tant pel que fa a la corona exterior com a la coberta.

Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A002000070000OQ
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant sud-est del Casot. Per accedir-hi, es puja per un corriol que neix entre els guals del torrent del Racó i de Casajoana, abans de donar naixement al torrent de l'Esbarzer i s'enfila pel dret fins el jaciment d'El Casot. Un cop arribats a la cota 363 seguir per la feixa en direcció est. Es tracta d'una construcció aèria aïllada, construïda en un extrem de feixa. És de planta circular, de 2,10 metres de diàmetre. Està feta de pedra irregular, on les més grosses s'han emprat per construir el basament, els muntants i la llinda, plana. Al davant de la porta, orientada al sud-est hi ha un crestell important provocat per les aigües d'escorrentia que està fent desestabilitzar l'estructura pel costat de llevant. Mesura 1,10 m d'alçada per 0,75 m d'amplada màxima a l'exterior i 0,50 m de mínima a l'interior. Els murs tenen un gruix de 0,54 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una alçada màxima de 2,30 metres, mentre que l'alçada (mesura presa al davant de la porta) del voladís fa 1,70 m. Ha perdut el recobriment de terra amb substrat herbaci que la impermeabilitza. A l'interior, a mà esquerra, conserva un tinell o cocó per sota l'arrencada de la volta; mesura 0,33 m d'amplada per 0,37 m d'alçada per 0,40 m de fondària. Al davant mateix de la porta n'hi un altre construït arran de terra; mesura 0,50 d'amplada per 0,25 d'alçada per una fondària actual de 0,50 m. Té una espitllera quadrangular orientada al nord-est.

Observacions:

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 18471.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- SUADES, Ramon (2016). Guia interactiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

